כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות

בסודשיח

בס"ד ■ יום ראשון ■ פרשת שמיני ■ י"ז אדר ב' ה'תשע"ט ■ 24.03.2019 ■ גליון מס' 524

תפוצה לכל קהילות ישראל

פער הדורות

/ הרב יעקב הלוי פילבר

במקרים רבים אנו רואים שדור המייסדים היו ענקי רוח ואישי מופת, ואילו ממשיכיהם התגלו באנוכיותם כשהדאגה למעמדם האישי היא המנחה אותם. פער דורות כזה מוצאים אנו בדורו של משה. משה ואהרן נבחרו על ידי ההשגחה העליונה להנהיג את עם ישראל ולהוציאם ממצרים, גם משה וגם אהרן לא ששו לקבל את התפקיד, משה אמר: "שלח נא ביד תשלח", ואילו אהרן שמח בלבו על מינויו של משה, ורק בצו האלוקי קבלו על עצמם את דין ההשגחה, כי משה וגם אהרן ידעו את כובד האחריות של התפקיד ולא נגשו אליו בזחיחות דעת. ואכן משה ואהרן הצליחו להפוך את עם ישראל מעם עבדים השקוע בטמ"ט שערי טומאה לממלכת כהנים וגוי קדוש של מקבלי התורה, מהפיכה שדרשה מאמץ גדול מלווה בהרבה כפויות טובה. ואילו נדב ואביהוא בני הדור השני, הם באו אל המוכן, הם לא עמלו ולא טרחו בעיצובו של עם ישראל, אבל אצה להם הדרך לשלוט ולהשתלט על עם ישראל. וכך מתארת הגמרא [סנהדרין נב א] את הלך רוחם: "וכבר היה משה ואהרן מהלכין בדרך, ונדב ואביהוא מהלכין אחריהן, וכל ישראל אחריהן, אמר לו נדב לאביהוא: אימתי ימותו שני זקנים הללו ואני ואתה ננהיג את הדור [במדרש מובא: "ואנו נוהגין שררה על הציבור"], אמר להם הקב"ה: הנראה מי קובר את מי". הדבר תמוה, משה היה דודם, אהרן היה אביהם, והיאך עלה על לבם מחשבה נואלת כזו, מה ראו לשטות זו? את הדבר אפשר להבין לפי התיאור של הגמרא שנדב ואביהוא צעדו בין העם לבין משה, כאשר העם מאחוריהם ומשה ואהרן לפניהם והם באמצע, וכאשר פנו לאחוריהם וראו את כל הקהל הקדוש, רבבות רבבות של עם ישראל הולך אחריהם, לא הבינו כי בעצם הקהל לא הולך אחריהם אלא אחר משה ואהרן, אבל הם השלו את עצמם שההמון הצועד הולך בגללם אחריהם, ומשנתפסו לאשליה זו הרגישו לפתע שמשה ואהרן ההולכים לפניהם אינם אלא חוסמים את דרכם אל השררה, ומכאן התפרצה המשאלה: "אימתי ימותו שני זקנים אלו".

ואכן נדב ואביהוא היו צדיקים ואנשי מעלה, כמו שמובא בירושלמי [יומא פ"א ה"א]: "אחרי מות שני בני אהרן - למה הוא הזכיר מיתתן ביום הכיפורים? ללמדך שכשם שיום הכיפורים מכפר על ישראל כך מיתתן של צדיקים מכפרת על ישראל". ובמדרש [ויק"ר יב] הפליגו בשבחם, ודרשו את הכתוב: "ונועדתי שמה לבני ישראל ונקדש בכבודי" כך: "זה הדיבר נאמר למשה מסיני, ולא נודע בו עד שבא מעשה לידו, אמר לאהרן: אהרן אחי, מסיני נאמר לי עתיד אני להיוועד להן לישראל ולהתקדש בהן בבית זה, ובאדם גדול אני מקדשו, וסבור הייתי או בי או בך בית זה מתקדש, עכשיו נמצאו שני בניך חביבין ממנו. כיון ששמע אהרן כך וידע שבניו ידועי שמים, שתק וקבל שכר טוב על שתיקתו".

ונשאלת השאלה כיצד צעירים מבטיחים שנועדו לגדולות מתדרדרים לרמה שפלה כזו? את הכשל של נדב ואביהוא תולים חז"ל בתכונת הנהנתנות והשחצנות שלהם, את הנהנתנות אנו מוצאים בכתוב [שמות כד יא]: "ואל אצילי בני ישראל לא שלח ידו ויחזו את האלקים ויאכלו וישתו" כמו שפירש רש"י: "הם נדב ואביהוא, שהיו מסתכלים בו (באלקים) בלב גס מתוך אכילה ושתיה". הסתירה שבהתנהגותם הייתה שמצד אחד ריחפו בעולמות עליונים ובה בשעה לא נמנעו מלשקוע בנהנתנות של אכילה ושתיה, והיא שהביאה אותם לשאר העבירות: "שלא היו להם נשים, שחצים היו, הרבה נשים היו יושבות עגונות ממתינות להם, מה היו אומרים: אחי אבינו מלך, אחי אמנו נשיא, אבינו כהן גדול ואנו שני סגני כהונה - איזו אשה הוגנת לנו?!" [ויק"ר כ]. ההתנשאות שלהם שהביאה אותם להערכה עצמית מופרזת הביאה אותם בסופם שלא יהיו נאמנים אף לעצמם, ולפתע הם נפרדים איש מרעהו מחשש שמא האחר יטול ממנו את שררתו, כדברי המדרש: "שלא נטלו עצה זה מזה, שנאמר: 'ויקחו בני אהרן איש מחתתו' - איש מעצמו עשו, שלא נטלו עצה זה מזה" [שם]. ■

■ עוד בעיתון ■

ניתן לעבור לכתבה הרצויה ע"י לחיצה על שמה.

שוויית חורף
נפצעתי בתאונת דרכים לפני כשנה. האם בעת קבלת הרגל התותבת אוכל לברך 'שהחיינו' על השמחה המלווה לכך?...
המשך בעמי 2

ותצא אש
לאחר חנוכת המשכן שנעשתה ביום א' בניסן שהוא היום השמיני לימי המילואים, הופעת השכינה התעכבה מלהגלות...
המשך בעמי 3

האם לעתיד לבוא יהא מותר לאכול בשר חזיר
בפרשתינו פרשת שמיני כתוב: ואת החזיר כי מפרים פרסה הוא ושוסע שסע פרסה, והוא גרה לא יגר טמא הוא לכם...
המשך בעמי 4

סיפור לשבת
וידום אהרון
"ויאמר משה אל אהרן הוא אשר דבר ה' לאמר בקרובי אקדש ועל פני כל העם אכבד, וידום אהרן". אברך בן עליה בשם רבי ירוחם...
המשך בעמי 5

שביבים
■ הכנסת אורחים
■ דין פרוטה
■ הזמן בפרשה / היום השמיני
■ שלא עשני גוי
■ קדושת היום השמיני במשכן ובירושלים
המשך בעמי 6

שו"ת חורף הרב שבתי יגל / הכולל הקהילתי רעננה

ברכת שהחיינו על רגל תותבת

שאלת ג.ב. ירושלים: נפצעתי בתאונת דרכים לפני כשנה. כתוצאה מהפציעה כרתו לי את החלק התחתון של רגל שמאל. לאחר החלמה מהפציעה ושיקום ארוך, אני עומד בימים אלו לקבל 'רגל תותבת' (פרוטזה) אשר תחובר לחלק העליון של הרגל על ידי הברגה, ובכך אוכל סוף סוף לשוב וללכת (כמעט) כאחד האדם.

אני מצפה ומתרגש לכך, וכעת אני שואל האם בעת קבלת הרגל התותבת אוכל לברך 'שהחיינו' על השמחה המלווה לכך?

תשובה: שאלה מעניינת שאלת, ולא מצאתי התייחסות לשאלה דומה לזו בפוסקים, ואכתוב את הנראה לעניות דעתי.

אין מברכים שהחיינו על השלמת חסרון

הנה בתחילה חשבתי שאין מקום לברך שהחיינו בכגון דא, מאחר ואין כאן **תוספת טובה**, אלא **השלמת חסר**, ואבאר.

הנה מצינו בהלכה[א] שמי שקונה בגד חדש או כלי חדש מברך עליו 'שהחיינו', ודוגמא אם אדם קונה רכב חדש (אפילו משומש, אך אצלו הוא חדש) מעיקר ההלכה יש לו לברך ברכת 'שהחיינו'[ב].

אולם אם רכבו נגנב או נפגע בתאונת דרכים, וכעת מקבל הוא מחברת הביטוח פיצוי כספי בשווי הרכב שנגנב, האם יברך על הרווחה זו ברכת שהחיינו?

נראה פשוט שלא יברך, מאחר ואין כאן הרווחה חדשה, אלא כיסוי של הכסף שנחסר ממנו, ואילו היה מרוויח סכום זה בהגרלה או על ידי עסקה מוצלחת שעשה, אזי יש לומר שאכן יש מקום לברך על זה ברכת 'שהחיינו'[ג], שאו אז, אכן הרווחה חדשה יש כאן, מה שאין כן כאשר הכסף אינו אלא פיצוי הבא לכסות על כסף שהיה ואבד.

ואם כן הוא הדין בנידון דידן, שהרגל התותבת אינה באה לאדם אלא כתוצאה מאיבוד הרגל הטבעית, ואם כן אין כאן אלא השלמת חסר, ואין מקום לברכת 'שהחיינו'.

אולם לאחר שנוכחתי לדעת בשמחתו הרבה של השואל כאשר הוא קיבל את הרגל התותבת, ואת ההתרגשות הרבה כאשר עשה את פסיעותיו הראשונות בשתי רגליו, השקעתי מחשבה נוספת בעניין זה, שהרי ברכת שהחיינו על שמחת הלב נתקנה, ושמא בכל זאת יש מקום לברכת 'שהחיינו' במקרה זה.

והנה בדרך כלל מי שמקבל פיצוי כספי על דבר שהיה ונגנב, אינו מרגיש שמחה בקבלת הכסף, שהרי בשבילו אין כאן טובה חדשה, ולכן באמת אין לברך שהחיינו על קבלת כסף זה, אולם בנידון דידן נראה בעליל שפעמים ויש כאן שמחת הלב גדולה ולכן נראה שיש לחלק בין המקרים השונים.

ופשר חילוק זה למדתי מנידון הלכתי אחר, והוא בעניין 'מעשר כספים'.

חילוק בין מקרים שונים לעניין 'מעשר כספים'

הנה מי שנגנב רכבו ומקבל פיצוי כספי מחברת הביטוח, אינו צריך להפריש 'מעשר כספים' מכסף זה, שהרי כסף זה אינו כסף חדש אצלו, אלא רק מילוי החיסרון[ד].

אולם מה יהיה הדין באופן שאדם איבד סכום כסף גדול, וכבר עבר זמן רב מאז האבדה, ומשום כך התייאש מלקבל את כספו בחזרה, אך לפתע הגיע המוצא והחזיר לו את הכסף, האם גם במקרה זה לא יצטרך להפריש 'מעשר כספים'?

ובזה מצאנו שיש מהפוסקים[ה] שנקטו שאכן יש לו להפריש מעשר כספים, מאחר וכסף זה הוא נחשב כסף חדש אצלו מאחר שכבר התייאש מלקבל את הכסף בחזרה, והרי זה דומה למי שהפסיד סכום כסף גדול בעסק אחד, אך בעסקה אחרת שעשה הרוויח סכום כסף גדול, שיכול הוא לברך 'שהחיינו' על הרווחת כסף החדש.

ואם כן יש לומר שגם בנידון דידן, אף על פי שהרגל התותבת אינה אלא השלמת החסר, אך מכל מקום מאחר ועבר זמן רב מאז הפציעה, ומן הסתם היה באי וודאות לגבי מצבו הרפואי, ובמשך חודשים רבים לא היה מסוגל ללכת בכוחות עצמו, וכעת זוכה לכך, יש מקום לראות זה כדבר חדש הגורם לו שמחת הלב, ויש מקום לברכת 'שהחיינו'.

מכר דירה וקנה דירה קטנה יותר במקומה

ולמה הדבר דומה? לאדם שנאלץ למכור את דירתו הגדולה והמרווחת עקב קשיים כספים, ובמקומה קנה דירה קטנה יותר השווה פחות, שראיתי שדעת הגר"נ קרליץ שליט"א[ו] שיש לו לברך 'שהחיינו' בקניית הדירה הקטנה, ואם כן הוא הדין בנידון דידן שאיבד את רגלו הטבעית, וקיבל במקומה רגל תותבת, שאם יש לו שמחת הלב גדולה על שזכה להגיע לכך, יש מקום לברך על רגל זו ברכת 'שהחיינו'.

אמנם לא תמיד שמחת הלב מהווה סימן וסיבה לקיומה של ברכת 'שהחיינו', שהרי מי שיש לו בנים הרבה וכעת התבשר שילדה אשתו בת ושמח על כך שמחה גדולה, כתב המשנה ברורה[ז] שגם במקרה זה אין לו לברך ברכת 'הטוב והמטיב'[ח] אך מכל מקום עדיין נראה שנידון דידן הוא שונה, מאחר ואכן מובא בהלכה שעל כלי חדש יש לברך 'שהחיינו', מה שאין כן לא מוזכר בהלכה לברך 'שהחיינו' על עצם הבשורה של לידת בת, ולכן נידון דידן הוא בעיקרון דבר שאכן יש לברך עליו שהחיינו, אלא שרק צריכים אנו לדון האם הוא קנייה חדשה, או השלמת חסר שהיה, וכאמור לעיל, יש מקום לומר שבנידון דידן נחשב הדבר כדבר חדש.

ומכל מקום אין הדבר מוחלט, ולכן הייתי מציע להתנהג לפי הפתרון הפשוט בהרבה ספיקות בענייני ברכת 'שהחיינו', והוא לקחת פרי חדש או בגד חדש ולברך עליו ברכת 'שהחיינו', ולפטור

בברכה זו גם את שמחת הלב וההודאה בקבלת הרגל התותבת.

והנה לאחר כתבי כל זאת ראיתי[ט] ב'שיעורי תורה לרופאים' של הגר"י זילברשטיין שליט"א שנשאל הרב שאלה זו הן ביחס לרגל תותבת והן ביחס למי שקיבל תרומת כליה, האם יש לו לברך ברכת 'שהחיינו', והעלה של 'כליה' אין מקום לברך שהחיינו אבל על רגל תותבת אכן יש מקום לברך.

ביאור ההבדל בין 'כליה' ל'רגל תותבת' לדעת הגר"י זילברשטיין שליט"א

ביאור ההבדל הוא שהנה מצאנו מהפוסקים שכתב[ו] שאע"פ שבהלכה מבואר שכאשר בן יורש את אביו מברך ברכת 'שהחיינו' למרות שעצם פטירת אביו אינה בשורה טובה עבורו, מכל מקום כאשר מדובר באב שיורש את בנו, אין האב יברך שהחיינו על ירושה זו, שהיא פורענות גמורה (מה שאין כן בבן היורש את אביו שזה דרך העולם) ובטובה המלווה בפורענות גמורה אין לברך שהחיינו, ואם כן גם בתרומת כליה הדבר נחשב לפורענות גמורה ואין לו לברך 'שהחיינו', אולם ברגל תותבת הרי הוא מקבל משהו חיובי, ואכן מוטב היה אילו לא היו קוטעים לו את הרגל, אבל אחר שכך המצב ונקטעה רגלו וכעת מקבל רגל תותבת ושמח בכך, יכול לברך על כך 'שהחיינו', עכת"ד.

ולענ"ד נראה שיש לחלק בין מקרה שאב יורש את בנו, שאז הטובה הגיעה **ביחד** עם הרעה, ושניהם הטובה והרעה ממקרה אחד באו, מה שאין כן בעניין הכליה, שהמחלה והמצב הרפואי כבר הגיעו חודשים רבים לפני הטובה הגדולה שבאה עם תרומת הכליה, ואף על פי שהטובה היא בעקבות הרעה, מכל מקום אין היא באה ביחד עם הרעה ודו"ק.

אולם להלכה נראה שאין לברך על תרומת כליה (או כל אבר אחר) ברכת שהחיינו, שהרי אדם הזקוק לתרומת אברים הרי הוא מוגדר 'חולה', והשתלת האבר היא רפואתו, ועל רפואה תיקנו לברך 'ברכת הגומל', ולא שמענו לברך על כך ברכת 'שהחיינו'[יא], מה שאין כן אדם קטוע רגל, לאחר שהתרפא מעצם הניתוח והסכנות הכרוכות בכך, הרי הוא בריא, אלא שהוא מוגבל בתנועתו, וכעת כאשר מקבל רגל תותבת, אכן יש מקום לברכת 'שהחיינו'.

אחתום בברכה לשואל - תזכה לשנים טובות רבות ונעימות, וללכת בדרכי ישרים לפניו ב"ה, מתוך בריות גופא ונהורא מעליא.

א - שו"ע או"ח סימן רכ"ג סעיף ג'.
ב - ואם יש עמו שותפים נוספים בטובה מברך ברכת 'הטוב והמטיב' כמבואר במשנה ברורה שם ס"ק י"א.
ג - עיין בספר פסקי תשובות סימן רכ"ג סוף אות ב'.
ד - עיין בזה בספר 'פסקים ותשובות' על סדר שו"ע יו"ד סימן רמ"ט אות כ"ד, הערה 032.
ה - עיין שם, ועיין בשו"ת ציץ אליעזר חלק ו' סימן כ"ז באשר לכספי השילומים מגרמניה. אמנם יש להעיר על כך שהרי מכל ריווח יכול אדם לנכות את ההפסד שהיה לו, וא"כ אף הכא לא היה יכול לזכות בהחזרת הגניבה או החוב אלא על ידי שהפסיד, ואם כן אמאי יתחייב במעשר? ועיין בזה בספר 'פסקים ותשובות' שם (וע"ע בספר 'שביבי אש' על התורה לפרשת לך לך).
ו - כך מובא במשנה ברורה שם מהדורת דרשו הערה 62 וציינו ל'חוט שני' על פסח עמוד ש"ג.
ז - שם ס"ק ב'.
ח - כאמור לעיל הערה ב', ברכת הטוב והמטיב וברכת שהחיינו ברכות מקבילות הם, אלא שברכת שהחיינו מברכים כאשר אין לו שותפים עמו בטובה, וברכת הטוב והמטיב מברכים כאשר יש לו שותפים בטובה, וכאשר נולד לו בן מברך הטוב והמטיב, שהוא ואשתו שותפים בטובה, אבל בלידת בת לא מברכים ברכה זו. אמנם חידש המשנה ברורה שאע"פ שלא מברכים על עצם הבשורה בלידת בת, מכל מקום כאשר רואים ההורים את הבת בפעם הראשונה יש להם לברך ברכת שהחיינו מדין הרואה את חברו לאחר שלשים יום עיין סימן רכ"ה סעיף א'.
ט - יישר כח לידידי הרב פרופסור אלי טורקל הי"ו שהמציא לי שיעור זה של הגר"י זילברשטיין שליט"א.
י - הגהות רעק"א לשו"ע סימן רכ"ג סעיף ב' בשם ספר 'לוית חן'.
יא - ומלבד זאת יש לומר מכיוון נוסף מדוע אינו יכול לברך שהחיינו על כליה, שהרי האפשרות לברך היא מדין 'קנה כלים חדשים', ולדעת חלק מהפוסקים אין לנו בעלות על גוף האדם ואבריו ואין זה אלא רכוש הקב"ה ('הנשמה לך והגוף שלך') ומשום כך אין כאן 'קנייה' שבגינה יוכל לברך שהחיינו, מה שאין כן ברגל תותבת (עיין בזה בספר 'לאור ההלכה' של הרש"י זוין זצ"ל מאמר בעניין 'משפט שיילוק', וע"ע בשיעור 'עולמות' קצ"א בעניין 'תרומת אברים בתשלום').

ותצא אש

/ הרב איתמר הרשקו

לאחר חנוכת המשכן שנעשתה ביום א' בניסן שהוא היום השמיני לימי המילואים, הופעת השכינה התעכבה מלהגלות.

משה רבינו מודיע לעם ישראל שהשכינה תרד רק כאשר ישמש אהרון בכהונה- זה הדבר אשר ציווה ה' תעשו וירא עליכם כבוד ה'.

כאשר ניגש אהרון ומתחיל את עבודותיו טרם יורדת השכינה ונותרה רק עבודת הקטורת שעל מזבח הזהב.

אהרון מבקש ממשה רבינו שיכנס עמו להיכל על מנת ללמדו על מעשה הקטורת וכן על מנת שיתפלל יחד עמו על הורדת השכינה לישראל ולמשכן.

באותה השעה חיכו גם בני אהרון נדב ואביהו מחוץ להיכל, אך הם נכנסו להקטיר קטורת ובזה הם מתו על הקרבתם אש זרה אשר לא ציווה ה'.

בדברי חז"ל ישנם מספר הסברים לחטאם של נדב ואביהו. החל מהקטרת קטורת שלא נצטוו עליה כפשט הפסוק, שנכנסו שתויי יין, גלויי ראש, מחוסרי בגדים. ובמדרש אחר נאמר שהם לא לקחו עצה אחד מהשני, לא נשאו נשים והורו הלכה בפני משה רבם.

בפרשת המקושש שהתורה לא גילתה את שמו נחלקו חז"ל במסכת בבא בתרא מי הוא. ר"ע אומר מקושש זה צלפחד, ועל כך אמר לו רבי יהודה בן בתירא- עקיבא, בין כך ובין כך אתה עתיד ליתן את הדין. אם כדבריך, התורה כיסתו ואתה מגלה אותו, ואם לאו אתה מוציא לעז על אותו צדיק.

ובוודאי כאשר מדובר בחטאם של נדב ואביהו השאלה קשה אף יותר. היתכן שהם חטאו בכל אותם חטאים? ובאם לא חטאו כיצד זה מעמיסים עליהם חטאים לא להם.

אם נתבונן היטב נראה שאכן כל חטאם הסתכם בהקריבם אש זרה לה' אשר לא ציווה אותם, אך היה בדבר סניפים נוספים בחטא זה.

משה ואהרון נכנסו יחדיו לשתי מטרות האחת לימוד חקטרת הקטורת והשנייה לצורך תפילה על כך שתרד השכינה למשכן.

מכיוון שהאש טרם ירדה מהשמים, חשבו נדב ואביהו שמשה ואהרון

מתו בהיכל, ממש שכשם שקורה עם כהן גדול ביום הכיפורים, אם הוא אינו ראוי לכך. ועל זה אמרו חז"ל שנדב אמר לאביהו- מתי ימותו שני זקנים אלו ואני ואתה ננהיג את הדור.

כל אחד מהם בנפרד חשב שעליו להיכנס ולמלא את ידיו כמחליפו של אהרון אביהם, ככהן גדול.

אך הם לא היו נשואין ולכן לא התייעצו עם נשותיהן שבוודאי היו אומרות להם- תשאל את אחיך מי משניכם ראוי להיות המחליף, ומסיבה זו הם גם לא התייעצו האחד עם השני.

כאשר הם לקחו איש מחתתו, היה זה לאחר שכבר נאכלה החטאת שהוקרבה בתחילת היום וכל דרך אכילה יש שתיה עמה כדרך שהמלכים אוכלים. וכעת שהם נכנסים להיכל זה לאחר ששתו יין אף שפחות מרביעית, והיה בדבר משום שתויי יין.

לשיטתם שהם כעת הכהן הגדול היה עליהם להסתפר ביום זה כיוון שתספורת כהן הדיוט היא פעם בחודש וכך גם הם הסתפרו לפני שבוע בתחילת ימי המילואים, אך תספורת כהן גדול היא כל שבוע כשהמשמרות מתחדשות. אהרון אביהם אכן הסתפר באותו היום אך הם לא עשו כן ולכן נחשב הדבר כפרועי ראש.

גם בבגדים הם היו מחוסרי בגדים, לשיטתם. שכן כהן גדול משמש בשמונה בגדים ואילו הכהן ההדיוט רק בארבע.

כאשר הם נכנסו להיכל הם רואים את משה ואהרון עומדים על מזבח הקטורת ומתפללים על ירידת האש. מכיוון שהם לא חזרו לאחוריהם ואף שראו האחד את השני, הם הורו בזה הלכה בפני משה רבן.

כיוון שהם נכנסו באותו הרגע ירדה האש ושרפה אותם אך אותה ירידה ממש השכינה את השכינה בישראל.

על כך אמר משה לאהרון הוא אשר דיבר ה' בקרובי אקדש ועל כל פני העם אכבד. שכעת כולם רואים שנדב ואביהו היו גדולים ממשה ואהרון שכן רק כניסתם להיכל הורידה את האש אך גם בזה הם התקרבו יתר על מידתם ונשרפו בכך.

אהרון מצווה מיד אח"כ ע"י משה שלא לצאת מאוהל מועד וכל בית ישראל יבכו עבורו את השריפה אשר שרף ה'. ואכן אהרון נודם ולא מדבר.

גדולתו של אהרון בכך היתה לא רק בעצם השתיקה כי אם גם במה שהוא ראה את שריפת בניו ובכל זאת הבליג על העניין. בשכר זה נתייחד עמו הדבור בפרשת שתויי יין, כרמז לכך ש"תנו שכר לאובד ויין למרי נפש", וניתן לו הדבר בדרך של כבוד על ידי הפרשה המדברת בעניין היין.

שני בני הארון הנותרים אלעזר ואיתמר זכו ונשארו למרות הגזירה שנגזרה על אהרון בכילוי בנים, משום שהם קבלו עליהם את הדין ושתקו, כמו אהרון אביהם.

יחד עם זאת הם נצלו גם בעקבות קבלתם את הנהגת משה ואהרון עליהם, וכמו שאומר רש"י על מה שקצף עליהם משה- אינו בדין שנשיב על כך בפני אהרון אבינו.

וזאת משום שנדב ואביהו הרגישו שתפילת משה ואהרון לא מספיקה להשראת השכינה ועל כן הם נכנסו לקודש פנימה אך אלעזר ואיתמר כן סמכו על תפילת משה ואהרון. מסיבה זו תפילת משה עליה נאמר- וגם בעד אהרון התפללתי בעת ההיא, הואילה אכן לשני הבנים שסמכו על תפילתו אך לא הואילה למי שלא סמך עליה.

ומאז בכל יום כיפור עלינו להתאבל על מות נדב ואביהו ולהרבות בהורדת דמעות על כך, כדי שנהיה בכלל אלו שהתפלל עליהם משה והואילה תפילתו ביום הכיפורים שלאחר חטא העגל ועל כך אנו שבים ומבקשים בכל שנה ושנה.

זכו נדב ואביהו להיות המוציאים לפועל של השראת השכינה בישראל ואנו תפילה להמשיכה בכל דור ודור ובכל בית ובית בישראל.

האם לעתיד לבוא יהא מותר לאכול בשר חזיר

/ הרה"ג רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

בפרשתינו פרשת שמיני כתוב: ואת החזיר כי מפריס פרסה הוא ושוסע שסע פרסה, והוא גרה לא יגר טמא הוא לכם. (ויקרא י"א, ז').

וכתב האור החיים הקדוש, וז"ל: והוא גרה לא יגר, פירוש תנאי הוא הדבר, כל זמן שהוא גרה לא יגר, אבל לעתיד לבא יעלה גרה ויחזור להיות מותר, ולא שישאר בלא גרה ויותר כי התורה לא תשונה. (עכ"ל).

והנה ענין זה שבשר החזיר יהא מותר לעתיד לבוא, כבר האריכו בו הקדמונים, והנני מעתיק משכ"ב בזה אחי הג"ר אליעזר הכהן רבינוביץ שליט"א בספרו "כרם אליעזר" על התורה (בפרשתינו), ואלו דבריו:

בסידור היעב"ץ בפירושו לפרק שירה (זמרת הארץ דף י"ט ע"ב) כתב וז"ל: ואפילו החזיר אמרו רז"ל שעתיד הקב"ה להחזירו לנו ולהתירו, אכן מפני גודל טומאתו וזוהמתו, אין לו שום תיקון עכשיו, עד לעתיד לבוא, שיעביר הקב"ה רוח הטומאה מן הארץ, ואמרו הטבעיים שאינו יכול להסתכל בשמים, וזהו מחמת נפילתו בעמקי הקליפות ותוקף דיניו, על כן לא נזכר בפרק שירה זו. (עכ"ל).

והנה עיקר מאמר זה של חז"ל דלכן נקרא שמו 'חזיר', לפי שעתיד הקב"ה להחזירו לנו ולהתירו, הובא בעוד הרבה קדמונים, וביניהם בספר העיקרים (מאמר ג' פט"ז), וכן הריקאנטי בפרשתינו. [ואולם ברבינו בחיי (בפרשתינו) כתב שאין כוונת המדרש כפשוטו, רק בדרך משל על עשו, עיי"ש. ועיין גם בריטב"א בקדושין (מ"ט ע"ב), ובספר ראש אמנה להאברבנאל (פ"ג).

אכן כבר העירו על זה הרבה אחרונים דלפנינו במדרשים לא נמצא דרש זה בשום מקום, והבני ישכר (מאמרי חודש אדר מאמר ז'

אות ב') כתב בזה"ל: והנה מרגלי בפומיה דאינשי שעתיד חזיר ליטהר, הן אמת לא נודע מקומו איה, כי לא נמצא במדרשי חז"ל שבידינו, ואפשר היא בקבלה דלעתיד במהרה בימינו בשעת הכיבוש, שוב עתיד ליטהר (עכ"ל). [וע"ע באריכות בשד"ח (פאת השדה כללים מערכת ו' כלל ע"ח)].

והנה כמה אחרונים - ה"ה העיקרים (שם) והאברבנאל (שם) ובשו"ת הרדב"ז (ח"ב סימן תתכ"ח) והיפה תואר על המדרש (בפרשתינו פרשה י"ג אות ג') - תמהו על מדרש זה, האיך יתכן לומר שיהא מותר לעתיד לבא לאכול בשר חזיר, והרי אחד מעיקרי האמונה הוא שזאת התורה לא תהא מוחלפת, ולא תהא תורה אחרת מאת הבורא יתברך שמו.

אכן בספר עשרה מאמרות להרמ"ע מפאנו (מאמר חיקור הדין ח"ד פרק י"ג) כתב ליישב קושיא זו וז"ל: שעתיד הקב"ה לחדש בריאתו בשני סימנים, שעכשיו אינו אלא מפרים פרסה, והוא עתיד להעלות גרה, ומה שהעיד הכתוב עליו והוא גרה לא יגר, איננו עתיד כדברי הקמחי, אלא פועל עבר הוא. (עכ"ל).

וכ"כ האור החיים הקדוש בפרשתינו, וז"ל: והוא גרה לא יגר, פירוש תנאי הוא הדבר, כל זמן שהוא גרה לא יגר, אבל לעתיד לבא יעלה גרה, ויחזור להיות מותר, ולא שישאר בלא גרה ויותר כי התורה לא תשונה. (עכ"ל).

וכן מבואר בספר תורת משה להחת"ם בפרשת ראה (עה"פ ואת החזיר) וז"ל: והנה בודאי שהקב"ה לא יעקור מצוה אחת מכל המצוות, כמו שמקשים המפרשים ומחקרים על המדרש הנ"ל, אבל באמת לעתיד ישנה הקב"ה את טבע החזיר, ויפשיט זוהמתו, וטבעו יזדכך, ובאם יזדכך טבעו, ממילא יעלה גרה, ויהא מותר לנו, ולא נעקרה על ידי זה מצוה מן התורה, כי הרי מצוה קיימת לעולם, שהחזיר שגם בטבעו, ועל ידי זה לא יעלה גרה, יהיה אסור לעולם. (עכ"ל), וכ"ה בקצרה בתורת משה בפרשתינו (בד"ה זאת החיה).

סימור לשבת

וידום אהרון

"ויאמר משה אל אהרן הוא אשר דבר ה' לאמר בקרובי אקדש ועל פני כל העם אכבד, וידום אהרן"

אברך בן עליה בשם רבי ירוחם, נקלע לצרה נוראה, בתו בת ה־3 ל"ע חלתה במחלה, ועברה טיפולים קשים ומייסרים רח"ל, היו עליות ומורדות, היו תקופות שחשב הנה בתי יוצאת מהמחלה ואח"כ התרחשה נסיגה, וחוזר חלילה, הוא נקרע בין תקווה לייאוש במשך חודשים ושנים, הוא עשה כל אשר לאל ידו כדי להיוושע בדבר ישועה ורחמים, הוא נסע לצדיקים, נדר נדרים, שפך דמעות כמים אולם שערי שמיים נסגרו ובתו עלתה בסערה השמימה...

כשישב שבעה, בא לנחמו אחד מחבריו, תוך כדי שר' ירוחם מספר על הקשיים והתמודדויות שעבר עם ילדתו המנוחה, שאל אותו חבירו, ירוחם, תגיד מה נתן לך את הכוח להאמין ולשרוד את התקופה הקשה והנוראה?

ענה ר' ירוחם ואמר, אומר לך את האמת, זו הייתה תקופה נוראה וקשה מנשוא, ערב אחד כשהרופאים הודיעו לי שיותר אין מה לעשות, נשברתי מאוד, יצאתי מבית החולים והלכתי כסהרורי ברחוב, ברחמיו יתברך, ניגש אלי יהודי ושאל אותי לעצבוני, סיפרתי לו בדמעות את מה שעובר עליי בתקופה האחרונה, היהודי אמר לי תשמע סיפור שקרה לפני ימים אחדים שייתן לך חיזוק עצום, ואכן הסיפור הזה חישל וחיזק אותי בתקופה הקשה, וכה היה המעשה:

אחד מגדולי המחזירים בתשובה בדורינו, יהודי צדיק נשגב ועובד ה' מופלא שכל מעשיו לשם שמיים, הוא מוסר את נפשו להשיב את הבנים התועים לאביהם שבשמיים. אחד הבנים שלו החל לרדת מהדרך הישרה רח"ל, וכל מה שניסה לעשות עמו כדי להשיבו חזרה, לא צלח.

הוא הבטיח לו את כל טוב העולם הזה, את כל טוב העולם הבא, פיתויים מפיתויים שונים, אבל כל מה שהוא עשה עמו לא עזר, הבן התדרדר רח"ל מדחי אל דחי עד שהגיע לדיוטא התחתונה ממש.

הצדיק לא הרים ידיים והחליט להתחנן אליו יתברך שישיב את בנו בתשובה, הוא השתמש ב'יחוד' מיוחד לנושא הזה, המובא בשער רוח הקודש לרבינו האר"י ז"ל: "יחוד א' להחזיר את הרשע בתשובה, והוא להר"מ אלשיך זלה"ה על אודות בנו, שנשתמד ולמד לו מורי זלה"ה שיכווין ליחוד הזה להשיבו בתשובה, והועיל לו ושב לדת ישראל".

הצדיק הרבה לשפוך נפשו בתפילה אליו יתברך שבנו ישוב בתשובה. עד כדי כך שברכת השיבנו בסידור של הצדיק נהיה שחור מרוב דמעות שהוריד על בנו הסורר שישוב בתשובה.

ואכן התפילות הועילו, זכה הבן לראות שכל מקסם השווא של היצר הרע הוא הבל ורעות רוח החליט לשוב בתשובה, הוא חזר בתשובה ונהיה צדיק ועובד ה' נשגב, תקופה אח"כ הוא נישא לבעלת תשובה והלך לגור בצפת. לאחר נישואיו

המשך בעמוד הבא...

נולדו לו שני ילדים בריאים ב"ה.

אח"כ נולד להם הילד השלישי, כבר בלידתו ראו הרופאים שמשהו לא כשורה עמו, ולאחר בדיקות מקיפות התגלה שהילד חולה מאוד, ויש סיכויים מעטים שישרוד. האב והאם שפכו דמעות כמים שירפא השי"ת את בנם. פשפשו במעשיהם אולי הם עדיין צריכים לתקן עוד משהו על אף תשובתם הנפלאה. אבל שערי שמיים נסגרו בפניהם וביום השביעי ללידתו הבן הקטן הלך לעולמו.

ההלכה קובעת שכדי שהילד יזכה לקום בתחיית המתים יש לערוך לו ברית מילה לפני הקבורה ולתת לו שם. ע"כ הזמינו את המוהל לבית הקברות לערוך לו ברית מילה לפני קבורת הילד, המוהל מל את הילד ולאחר מכן שאל את האבא איזה שם אתה רוצה לתת לרך הנימול?

זרם של דמעות פרץ מעיניו של האבא, שם, הרי הוא יורד עלי קבר, הרהר כמה רגעים ונתן שאגה אני רוצה שיקראו לו: "רצון ה'"! זה השם שאני רוצה לתת לילד... זה השם של קבלת ייסורים באהבה אין קץ לבורא עולם, אני לא מבין, לא יודע... אבל אם זה רצון ה' אני מקבל באהבה... ולכן אני רוצה שיקראו לו "רצון ה'"...

מי כעמך ישראל גוי אחד בארץ...

[ניצוצות]

שביבים / שאול שיף

הכנסת אורחים

רבי אלימלך מליז'נסק ואחיו רבי זושא מאניפולי תלמידיו של המגיד ממזריטש, "ערכו גלות' במשך כמה שנים, ונדדו מעיירה לעיירה כדי להפיץ את תורת החסידות. לא היו להם בגדים ראויים ומזון לאכול והם היו נראים כמו שני קבצנים. בנדודיהם הם היו מגיעים מדי פעם לעיירה לודמיר. גביר העיירה שהיה עשיר מופלג סירב להכניסם לביתו בטענה שאין זה לכבודו לארח שני קבצנים. לעומתו יהודי אחר בעיירה שהיה עני מרוד אך בעל לב זהב ונשמה טהורה,איכסן את שני האחים הצדיקים ברצון.

לימים יצא שמם בעולם ורבי אלימלך ורבי זושא נודעו כצדיקים גדולים ורבים נהרו אליהם כדי לקבל ברכה, הדרכה ועצה.החסידים שלהם קנו להם עגלה מהודרת רתומה לסוסים אבירים, והם המשיכו לנוע מעיר לעיר להפיץ את תורת החסידות. יום אחד הם הגיעו שוב לעיירה לודמיר. כאשר שמע גביר העיירה על בואם של שני הצדיקים הגדולים למקומו, הוא יצא לקראתם והזמינם לביתו.

ענו לו רבי אלימלך ורבי זושא: בבקשה, אתה יכול לקחת את העגלה והסוסים. אנו הולכים אל אותו יהודי שאירח אותנו בביתו עד היום.

העשיר התפלא על תשובתם והם הסבירו לו: הרי אנחנו לא השתנינו, נשארנו אותו אלימלך ואותו זושא כמו שהיינו בביקורים הקודמים שלנו בעיירה. אם כן מה נשתנה עכשיו שאתה מבקש להזמין אותנו לביתך? אין זאת אלא מפני שיש לנו כעת עגלה וסוסים. אם כן קח את העגלה והסוסים וארח אותם בביתך.

דין פרוטה

מסופר על הגאון רבי איסר זלמן מלצר זיע"א בעל "אבן האזל", שבזמן שכיהן כרבה של העיר סלוצק הלך פעם לתומו ברחוב, ובעוברו על יד בנין ההולך ומוקם כשהוא שקוע ברעיונותיו, נכנס בשגגה לתוך בריכת סיד. נדהם וחלחלה אחזה אותו לא על שטינף את מנעליו ומכנסיו, אלא על שנמצא שחיסר לקבלן הבניין מעט סיד השווה פרוטה. לא הביט על כבודו ומעמדו כרבה הראשי של העיר, ולא עזב את המקום עד שנמצא הקבלן ופיצה אותו על הנזק וביקש מחילתו.

הזמן בפרשה / היום השמיני

/ שי וואלטר

"ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו ולזקני ישראל"

(ויקרא ט,א)

"ויאמר משה זה הדבר אשר ציוה ה' תעשו וירא אליכם כבוד ה'" (פס' ו')

היום השמיני, המצויין בתחילת פרשתנו מציב שאלה כרונולוגית גדולה, הנוגעת לכל מהלך הפרשות מפרשת פקודי ועד פרשתנו הנוכחית, וכן יש לה השלכה על הפרשות בתחילת ספר במדבר. כדי להציג את הבעיה נערוך חזרה קצרה על המסופר בפרשות הקודמות: בסוף פרשת פקודי (שמות מ,ב) נצטוה משה להקים את המשכן בא' בניסן. בפסוקים הבאים אח"כ (עד פס' טז) מתואר הציווי הכולל את הקמת המשכן וקידושו, וכן את קידוש אהרן ובניו. אח"כ מתואר כי משה הקים את המשכן בא' בניסן כפי שהצטוה. בסוף פרשת פקודי (פרק מ, פס' לד-לח) מסופר שהענן כסה את אהל מועד. בפרשת ויקרא קורא ה' אל משה מאהל מועד ומלמדו את כל פרשת הקרבנות - כל זה מתחילת פרק א' עד סוף פרק ז' (אמצע פרשת צו). בפרק ח' מופיעה הוראה קצרה לקחת את אהרן ובניו ולהקהיל את העדה אל פתח אהל מועד. אח"כ מתוארים שבעת ימי המילואים, בהם נמשחו אהרן ובניו לכהן. היום השמיני שבפרשתנו - הוא היום שאחרי סיום שבעת ימי המילואים. כאשר עוקבים אחרי סדר הפסוקים נראה לכאורה ששבעת ימי

המילואים התחילו רק לאחר א' בניסן, שכן כבר בפרשת פקודי מתוארת הקמת המשכן בא' בניסן ושכינת הענן על אהל מועד. אבל רש"י בעקבות המדרשים מבאר שהיום השמיני למילואים הוא א' בניסן, ואם כן שבעת ימי המילואים המתוארים בחלק האחרון של פרשת צו מתחילים בכ"ג באדר. יוצא איפוא שהמשכן הושלם רק ביום השמיני - א' בניסן. מה התרחש באותם שבעת ימי מילואים ? מצינו בחיבור התנאי הקדום ברייתא "סדר עולם" פרק ז' "כל שבעת ימי המילואים היה משה מעמיד את המשכן בכל בקר ובקר ומקריב עליו קרבנות ומפרקו ובשמיני העמידו ולא פרקו". מה הביא את חז"ל לפרש כך את המקראות ? הרמב"ן דן בכך בפירושו לשמות מ,ב ומסביר שיש להבין את הפסוק "ביום החדש הראשון באחד לחדש תקים את משכן אהל מועד" - תקים ולא תפרק יותר. ועוד ראיה, מסוף פרשת פקודי משמע שכבוד ה' נראה בא' בניסן. בפרשתנו, ביום השמיני, אומר משה לעם להתכונן לראות את כבוד ה'. אם נניח שהותחל בהקמת המשכן בכ"ג באדר והקמתו הסופית ללא פירוק היתה בא' בניסן ורק אז נראה כבוד ה' - ניחא. אולם אם נאמר שהתחלת ההקמה היתה בא' בניסן והיום השמיני הוא ח' בניסן - קשה, הרי כבוד ה' כבר נראה 7 ימים! ועוד ראיה: מקרבנות הנשיאים בפרשת נשא (במדבר ז,א) "ויהי ביום כלות משה להקים את המשכן" מכך שכתוב "יום כלות משה" ולא "יום הקים משה" למדו חז"ל ש-7 ימים הקים ופרק, ביום השמיני הקים ולא פרק. אמנם ראב"ע בפרשתנו (ט,א) כותב שנראה לו שהיום השמיני הוא א' בניסן. ובפירושו הארוך לפקודי (שמות מ,ב) האריך.

שלא עשני גוי

בובא ב"דרך עץ החיים": היו אלו הימים בהם שררה המחלוקת בין רבי יהונתן אייבשיץ ורבי יעקב עמדין בדבר עיסוקו של רבי יהונתן בקמיעות. היתה זו מחלוקת בין ארזי הלבנון, שרפי קודש הדומים למלאכים, וכפי שהתבטאו גדולים אלו באוזני תלמידיהם - אהבה עצומה שררה ביניהם, ומחלוקתם - אך לשם שמיים היתה. ברם, מטבע הדברים, היו בשולי המחנה אי אלו תלמידים, שעל אף אזהרותיהם החוזרות ונשנות של גדולי הדור, ביקשו להתערב ולשלוח יד במחלוקת המקודשת. וכך, החלו מספר אנשים, שהחשיבו עצמם לתלמידי רבי יעקב עמדין, לעקוב אחר רבי יהונתן אייבשיץ. ואכן, הנהגה אחת צדה את עינם הקפדנית; הם שמו לב כי בכל בוקר, כאשר רבי יהונתן עומד בבית הכנסת ומברך בכוונה את ברכות השחר, הרי הוא מדלג על ברכת "שלא עשני גוי"! בתחילה סברו כי אך טעות היא, אך משהדבר חזר ונשנה על עצמו דבר יום ביומו, שמו הללו פעמיהם לבית הדין שבעיר, והתריעו בפני הדיינים על כך שהרב מדלג באורח קבע על ברכה מברכות השחר! בתחילה אטמו הדיינים אוזניהם משמוע, אך כיוון שהללו התעקשו על כך והיו מוכנים להעיד על כך בגלוי, סרו הדיינים לביתו של הרב, ואחר בקשת מחילה התעניינו האם נכונה השמועה. תשובתו של הרב הפתיעה אותם: "אכן כן, צודקים הללו בדבריהם. באורח קבע איני אומר בבית הכנסת את ברכת 'שלא עשני גוי', אולם האם יודעים אתם מדוע?" "מדוע?" שאלו הנוכחים, ורבי יהונתן השיב: "מידי בוקר, כאשר אני ניעור משנתי, אני חש אושר עילאי, עד אין קץ, על כך שזכיתי ונולדתי יהודי, בן לעם נבחר, בנו יחידו של הבורא יתברך ויתעלה שמו. ומכיון שכך, אני מזנק בחדוה, ומיד לאחר שאני נוטל את ידי, מתפרצת השמחה מליבי: 'ברוך שלא עשני גוי'! איני יכול להתאפק עוד". "אמרו נא לי" סיים רבי יהונתן, "אחרי שאני מברך את הברכה מיד בקומי, האם אני צריך לברך שוב בבית הכנסת?!"...

קדושת היום השמיני במשכן ובירושלים / תומר אנגלסמן

המפרשים שואלים למה לא צויין תאריך חודש ושנה של חנוכת המשכן, אלא רק נאמר "ביום השמיני". שמעתי ממו"ר הרב אורי שרקי, שהתורה רצתה שנבין את תכלית המשכן כהמשך ישיר לימי הבריאה. בפרשת הבריאה קראנו שאחרי היום הראשון נאמר "ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד", ואחרי היום השני "ויהי ערב ויהי בוקר יום שני", וכן הלאה, גם ביום השישי נאמר "ויהי ערב ויהי בוקר יום השישי". אנחנו ממשיכים לקרוא את תיאור היום השביעי בבריאה: "ויכולו השמים והארץ... ויברך אלוקים את יום השביעי ויקדש אותו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלוקים לעשות". ולסיום היינו מצפים לקרוא את הפסוק: "...ויהי ערב ויהי בוקר יום השביעי". ואין לנו בתורה את הפסוק הזה, מדוע?

התשובה לכך שלא כתוב את הפסוק הזה, היא, מפני שעדיין לא נגמר היום השביעי לבריאה. אנחנו אמנם סופרים ה' אלפים ושבע מאות שבעים ואחד שנה מאז שהעולם נברא, אך כל השנים הללו הם במסגרת היום השביעי של ימי הבריאה והם ארוכים כנגד ששת ימי הבריאה (עיין ברמב"ן על פרשת בראשית (ב', ג')).

בפרשת הבריאה הקב"ה הוא מעין שחקן ראשי בהצגת יחיד. כל הזרקורים - האור והמאורות מופנים אליו יתברך, וברקע תפאורה נפלאה. אחרי שה' ברא את העולם בששת ימי המעשה, היינו מצפים לקרוא על עוד מעשים של ה' המטיב, שנותן ומשפיע על כל הבריאה, אך מסופר בתורה כך: "וישבת ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה". שביתה!

מאז ערב שבת בבין השמשות, ועד היום הזה, ה' איננו בורא שום דבר. ה' בשבת והוא לא מחלל אותה, אלא אם כן יש מצב של פיקוח נפש של העולם או של ישראל, ואז הוא חייב להתערב. מבול ועשר המכות, הם שתי דוגמאות להתערבות ניסית של ה', שמעידות על הזעזוע של העולם מהתערבות הבורא בעולם. לכתחילה עדיף המצב של עולם כמנהגו נוהג. שביתת ה', היא לא תכלית הבריאה, אלא היא תוצאה של "יום השישי", שבו זרח אורו של האדם. על ידי התבוננות נכונה בתהליך הבריאה, תתברר לנו תכלית הבריאה. הקב"ה ברא את בני האדם, יצורים חיים שבמשך כל חייהם מפתחים, יוצרים ועושים. לא בשביל שה' ישבות והאדם יהיה "הגוי של שבת", שיעבוד במקומו, אלא שה' בגבורתו מפסיק את המעורבות הישירה והגלויה שלו בעולם בשביל האדם. הכיצד? כאשר ה' שובת, האדם פועל בעולם בכוחות עצמו, ובכך יכול לחוש את הסיפוק כאשר מצליח לפעול למען המשך התקדמות העולם. "גדול הנהנה מיגיע כפיו מירא שמים". העולם הוא מלשון העלם. כי הבורא שלו נעלם, והשאיר לאדם את האחריות - "לעבדה ולשמרה". אך בודאי שלא נעזבנו לגמרי מה', חס וחלילה, וכמובן שהוא משגיח עלינו. יותר מזה, לשמחתנו, אף מצאנו כמה עקבות שלו, וכולם רמוזות בתיאור היום השביעי של הבריאה. הברכה: "ויברך אלוהים את יום השביעי", ביטוי לכך למשל, הוא בטעם שיש לכל מאכל (אותיות מלאך). את ה' לא רואים, אבל חשים את חווית הברכה

והטוב שיש בעולם: "טעמו וראו כי טוב ה'". הקדושה: ה' גם קידש את היום השביעי "ויברך אלוהים את יום השביעי ויקדש אותו". כולנו יכולים לשים לב לתחושה מיוחדת כאשר נכנסת השבת... כמו השבת שה' נתן לנו, כך בכל מצווה: "אשר קדשנו במצוותיו וציוונו". מכאן גם לקדושת המשכן במדבר והמקדש בירושלים שהם מייצגים את מציאות התיקון והקשר עם בורא עולם, ולכן נאמר 'ביום השמיני' שכן הם המקום בו ה' בהתגלות לאחר התיקון של ימי הבריאה וכך בעזרת מצוות המקדש נזכה לשמוע את הפסוק "ויהי ערב ויהי בוקר יום השביעי" והעולם כולו יגיע ליום השמיני.

בסוד שיח

כשם שפרצופיהם שונים
כך דעותיהם שונות

נשמח לקבל תגובות והערות מהקוראים
בדואייל: besod@013net.net

עיצוב ועריכה גרפית:
גיל ויין עיצוב גרפי